Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristökysymykset CAP-uudistuksessa

Sonja Pyykkönen, Ympäristöministeriö
Maatalousvaliokunnan kuuleminen
12.9.2019

Ilmastopäästöjen hillintä

- Maatalouden päästövähennystoimiin vaikuttavat EU:n velvoittavat päästövähennystavoitteet ja Pariisin sopimuksen tavoite 1,5 asteen lämpötilan rajoittamisesta.
- Maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen osuus Suomessa noin 11 %.

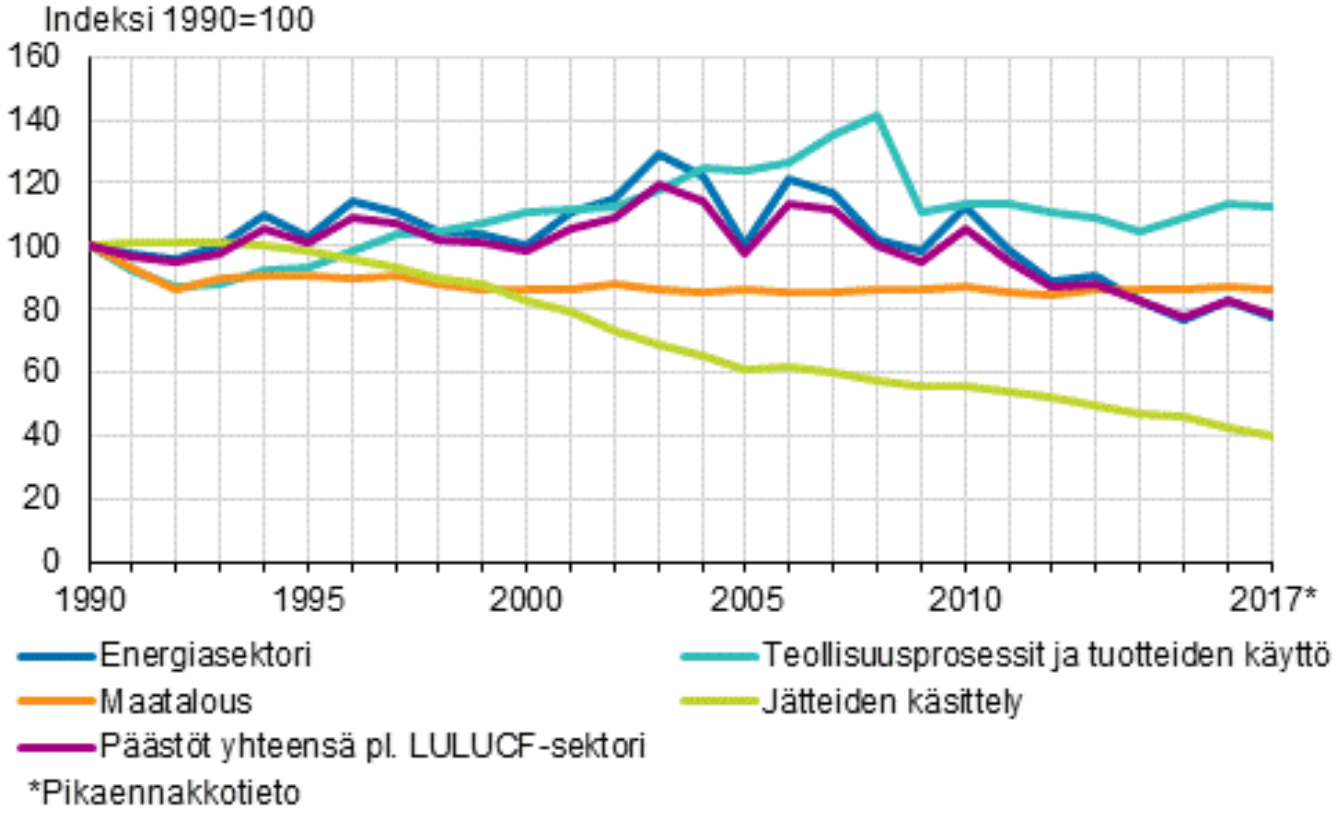

Ilmastopäästöjen hillintä

- Haaste:
  - EU:n pitkän aikavälin tavoite vahvistuu Suomen pj-kaudella: hiilineutraalius EU:n tasolla 2050 mennessä
  - EU:n 2030 tavoitteet eivät ole riittävän kunnianhimoisia Pariisin sopimuksen tavoitteisiin nähden
  - Tarvitaan kunnianhimon nosto → HO kirjaukset ilmastopolitiikasta

- Hallitusohjelmassa ilmastolain (suunnittelujärjestelmän) uudistamisen tavoitteita
  - Hiilineutraalius 2035 + hiilineutraaliuspolkua vastaavat päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040
  - Pitkän aikavälin tavoitteen vuodelle 2050 päivittäminen
  - Ottaa lakiin mukaan maankäyttösektori ja hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite

  → kirjaukset heijastuvat myös maatalouden vähennystoimiin

Ilmastopäästöjen hillintä

- On tärkeää, että vähennystoimien maataloudessa tulee olla lisäisiä ja niiden tulee mahdollisuuksien mukaan parantaa viljelyolosuhteita
- KAISU:n maataloutta koskevat toimet maatalouden ilmasto-ohjelman, toimien toteuttaminen nojaa pitkälti CAP-rahoitukseen
  - Eloperäisten maiden viljely monivuotisesti muokkaamatta
  - Pohjaveden pinnan nosto (säätösalaojitus) eloperäisillä maatalousmailla
  - Eloperäisten maiden metsitys
  - Eloperäisten maiden kosteikkometsitys
  - Biokaasutuotannon ja biokaasun käytön edistäminen
  - Osaamisen ja tiedon lisääminen, neuvonta
- Luopuminen kannattamattomien turvemaiden viljelykäytöstä, sekä turvemaiden raivauksen kannustimien minimointi
- Tietopohjan parantaminen maatalouden hiilensidonnasta
  - Tällä hetkellä peltojen kivennäismaihin maaperään sitoutuneen hiilen määrä vähenee. Ensin pysäytettävä hiilen määrän väheneminen. Lisäämisen osalta meneillään tutkimusta, mutta tulosten saaminen vie aikaa

Pintavesien ekologinen tila

- Vesien tila ei saa heiketä
- Hyvä tila vuoteen 2027 mennessä

- Arvioinnin tulokset vesien ekologisesta tilasta vuosina 2012-2017
  - Jokien ja järvien tila pääosin ennallaan
  - Rannikkovesien tila heikentynyt

- Valtioneuvosto hyväksyy vuoteen 2027 ulottuvat suunnitelmat vuonna 2021
  - Tieto tilasta auttaa kohdentamaan toimet oikein

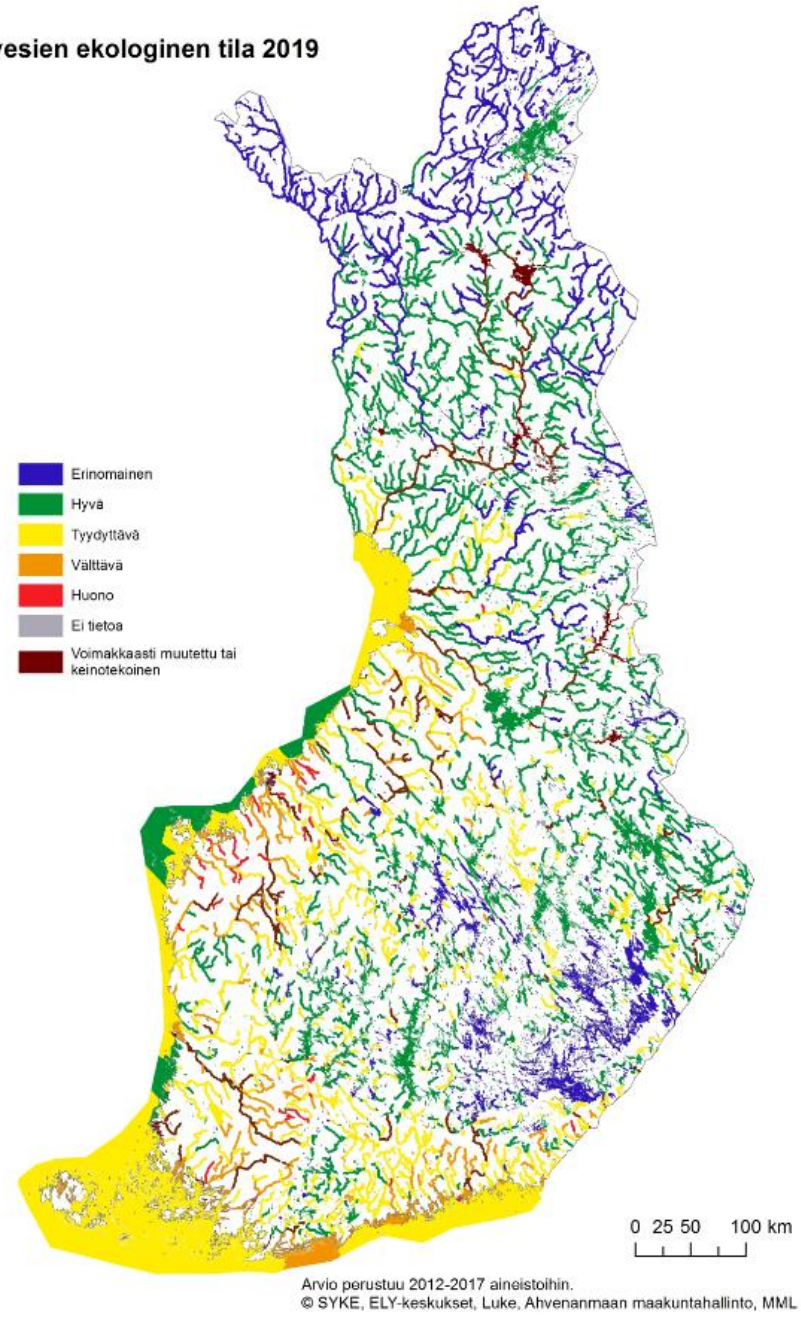

Vesien hoito

- Jatketaan toimenpiteitä ravinne- ja kiintoainekuormituksen vähentämiseksi
- Fosforilainsäädäntöä tulisi kehittää
- Varmistetaan toimenpiteiden oikea mitoitus, toteutus ja kohdennus
  - Kohdennetaan toimenpiteitä eroosion ja kuormituksen vähentämiseksi vesistöjen varsilla oleville kalteville ja tulvaherkille pelloille
- Luonnonmukaiset vesienhallintamenetelmät (luonnonmukainen ojitus, kosteikot) ja maan kasvukunnon parantaminen
- Uudet vesiensuojelumenetelmät (kipsi, rakennekalkki, rakennekuidut)
- Ravinteiden kierrättämisen toimenpiteet
- Kehitetään neuvontaa vesienhoidon toimenpiteistä ja tavoitteista

Monimuotoisuuden edistäminen

- Monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimusten määrän lisääminen
  - Nykyisin sopimusalaa n. 31 000 ha, valtakunnallinen minimitavoite 60 000 ha
  - Tarvitaan lisärahoitusta, erityisesti kohteiden alkukunnostukseen ja raivaamiseen

- Peltoluonnon monimuotoisuuteen toimenpiteet
  - Jatketaan hyväksi todettuja toimenpiteitä
  - Pitkäaikaiset nurmipellot niittylajien lisäämiseksi
  - Tulisi kehittää toimenpiteitä pölyttäjien olosuhteiden parantamiseksi, esim. kukka/pölyttäjäkaistat

- Tunnistetaan ja tunnustetaan monimuotoisuustoimenpiteiden arvot, parannetaan neuvontaa

Ehdollisuus

- Viljelykäytäntöjä tulisi ohjata suuntaan, että vain välttämättömissä tilanteissa pellot olisivat talvisin ilman kasvipeitettä.
  - Mikäli paljaan maan kielto muuttuu maanpeitteen kasvipeitteisyysvaatimukseksi, tulisi viljelykäytäntöjä ohjata tukien kautta.

- Määrättäisiinkö ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä seuraamus vain ehdollisuuden valvontaotannalla oleville tuensaajille?
  - Viranomainen kohtelisi tuensaajia eri tavoin, vaikka tietäisi laiminlyönnistä?
  - Ehdollisuuden vaatimukset ovat tukien pohjavaatimuksia, mm. kaikkia viljelijöitä sitovan lainsäädännön vaatimuksia.

Kokonaisuus ratkaisee

- Ehdotus antaa jäsenmaille mahdollisuuden rakentaa järjestelmät, jolla ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin voidaan vastata mahdollisimman tehokkaasti.
- Suomen tulisi pyrkiä kunnianhimoiseen toteutukseen.
- Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan sekä maatalouspolitiikan koherenssin lisääminen.
  - Strategisen suunnitelman ympäristövaikutusten arviointi
- Mikäli 2-pilarin rahoitus laskee, tulisi 1-pilarin rahoitusta hyödyntää ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden toteuttamisessa.
- Rahoituksen vähentyessä toimenpiteiden tulisi olla mahdollisimman kohdennettuja ja kustannustehokkaita.
- Mahdollisimman laaja toimijajoukko tarvitaan mukaan ympäristönhoitotyöhön, minkä vuoksi ei tulisi rajata pieniä tiloja tukien ulkopuolelle.

Lopuksi

Ehdotus luo hyvät puitteet rakentaa järjestelmä, joka tukee kestävän ruokajärjestelmän ja elinvoimaisen maaseudun luomista.

